Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině

Motto: „S námi nejsi nikdy sám.“

Název školy:	Základní škola Postřelmov, okres Šumperk, příspěvková organizace
Adresa:	Postřelmov, Školní 290, PSČ 789 69
IČO:	70984441
Telefon:	583 437 095
Web:	www.zspostrelmov.cz
Email:	zs.postrelmov@seznam.cz
Zpracovala:	Bc. Zuzana Červenková
Vydán dne:	31. 8. 2014
Číslo jednací:	POSTZS/192014/5
Aktualizováno:	k 1. 9. 2026

Charakteristika, umístění, vybavení ŠD

Školní družina současně se svým sociálním posláním naplňuje a obohacuje denní program žáka, zajišťuje odborné pedagogické vedení při odpočinkových i zájmových činnostech, podporuje individuální rozvoj žáka. Poskytuje bezpečné prostředí, a to nejen z hlediska fyzického zdraví, ale i dobré podmínky pro emocionální a sociální rozvoj.

Naše školní družina je součástí základní školy. I. a II. oddělení se nachází v přízemí budovy, III. oddělení v I. patře školy. Školní družina je určena přednostně pro žáky prvního stupně. Všechna oddělení mají k dispozici svoje místnosti, které jsou vybaveny odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stolními hrami, časopisy, příruční knihovnou, sportovním náčiním. Dále pro svou činnost ŠD využívá počítačovou učebnu a cvičnou kuchyňku. K pohybovým aktivitám slouží školní hřiště a zahrada, při nepříznivém počasí tělocvična. Tělocvična rovněž slouží sportovně-pohybovým zájmovým útvarům, které ŠD organizuje.

Nové šatní skříňky, zrekonstruovaná jídelna i celá budova školy jistě přispívá k příjemnému pobytu ve ŠD. Vychovatelky sledují další možnosti doplňování a zlepšování materiálních podmínek zejména pro výtvarné a sportovní činnosti.

Spolupráce s rodiči je na dobré úrovni, rodiče mají možnost se společně s dětmi zapojit do her a zábavy při celoročních akcích ŠD, sponzorskými dary podpořit činnost družiny, pohovořit si s vychovatelkami o svých dětech, jejich úspěších či starostech. V dalších letech budeme spolupráci prohlubovat a rozšiřovat.

Personální podmínky

Pedagogické působení zajišťují tři plně kvalifikované vychovatelky. I. odd. – vychovatelka Eva Kloučková, II. odd. – vedoucí vychovatelka Bc.Zuzana Červenková, III. odd. – vychovatelka Oksana Polulich. Vzájemně se doplňují ve svých specializacích při tělovýchovných, výtvarných, rukodělných a esteticko-výchovných činnostech, práci na počítači a dalších činnostech. Odborné zaměření si budou dále prohlubovat v akreditovaných kurzech i samostudiem.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost.

Pro rozvoj talentovaných jedinců bude nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

Konkrétní cíle vzdělávání

- Rozvíjíme osobnost člověka, jeho učení, poznání a komunikativnost
- Vychováváme k smysluplnému využití volného času a vybavujeme žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času
- Osvojujeme si základy hodnot, na nichž je založena naše společnost
- Získáváme osobní samostatnost a schopnost projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí
- Besedujeme o pochopení a uplatnění zásad demokracie, kdy každý má svá práva, ale i povinnosti
- Připravujeme žáky na schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy sebe i druhých
- Vedeme žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a soudržnosti mezi nimi
- Utváříme vědomí národní a státní příslušnosti, ale i respektu k jiné etnické, kulturní a náboženské skupině
- Snažíme se o pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti
- Zkoušíme projevovat pozitivní city v chování a jednání, vnímáme citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- Připravujeme žáky k podmínění tvořivého myšlení, logického uvažování a řešení problémů
- Zkoumáme a doplňujeme naše znalosti o životním prostředí, jeho ochraně
- Besedujeme o bezpečnosti a ochraně zdraví
- Umožňujeme odpočinkové činnosti (aktivní i klidové) a přípravu na vyučování
- Poskytujeme bezpečné prostředí, a to nejen z hlediska fyzického zdraví, ale i dobré podmínky pro emocionální a sociální rozvoj

Klíčové kompetence – integrované vzdělávací cíle

1. Kompetence k učení:

- S chutí řešíme a objevujeme
- Práci dokončujeme
- Klademe si otázky a hledáme na ně odpovědi
- Získané vědomosti dáváme do souvislostí a uplatňujeme je v praktických situacích
- Pozorujeme a experimentujeme
- Hledáme informace z různých zdrojů (knihy, internet)

2. Kompetence k řešení problémů:

- Všímáme si dění okolo
- Řešíme problémy a situace kolem nás
- Hledáme různé způsoby řešení problémů
- Navrhujeme správná a chybná řešení
- Diskutujeme o zodpovědnosti za svá rozhodnutí
- Započaté činnosti dokončujeme

3. Kompetence komunikativní:

- Procvičujeme slovní i mimoslovní komunikaci
- Srovnáváme si myšlenkové postupy, naše sdělení a vhodné odpovědi na otázky
- Reprodukujeme vlastní názor
- Naslouchámе druhým
- Komunikujeme kultivovaně, bez ostychu s vrstevníky i dospělými

4. Kompetence sociální a personální:

- Společně plánujeme, organizujeme a hodnotíme
- Připravujeme se k odpovědnosti za svoje chování a jednání
- Projevujeme citlivost a ohleduplnost
- Diskutujeme o vhodném a nevhodném chování, nespravedlnosti a agresivitě
- Řídíme se dosavadními pravidly
- Vysvětlujeme si odlišnosti mezi lidmi, jsme tolerantní
- Hodnotíme své chování, budujeme sebeúctu

5. Kompetence občanské, činnostní:

- Obhajujeme práva svá i práva druhých
- Vnímáme nespravedlnost, agresivitu, šikanu – diskutujeme, jak se jim bránit
- Dbáme na zdraví své i druhých
- Zobrazujeme sociální a kulturní prostředí
- Připravujeme se k zodpovědnému chování ve škole i mimo ni
- Vyprávíme si o tradicích a kulturním dědictví
- Zkoumáme, jak chránit životní prostředí
- Používáme bezpečné materiály, nástroje a vybavení
- Aktivně se zapojujeme do kulturního dění a sportovních aktivit

6. Klíčové kompetence k naplnění volného času:

- Rozvíjíme schopnost aktivního využití volného času
- Orientujeme se v možnostech jeho smysluplného využití
- Využíváme přiměřené aktivity ke kompenzaci stresu
- Vytváříme návyky pro udržení zdravého životního stylu
- Rozvíjíme své zájmy v organizovaných a individuálních činnostech
- Vybíráme si zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- Zvyšujeme zdravé sebevědomí
- Dokážeme odmítnout nevhodné aktivity

Rozvíjením a posilováním klíčových kompetencí utváříme souhrn vědomostí, dovedností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jde o dlouhodobý proces, při němž se budou rozvíjené kompetence prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

Výchovně vzdělávací činnosti

Školní družina organizuje pravidelnou činnost oddělení, případně zájmových útvarů, pořádá nebo spolupořádá příležitostné akce. V průběhu dne nabízí spontánní aktivity. Družina umožňuje žákům i odpočinek a přípravu na vyučování.

Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání, představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru a je určena pro přihlášené žáky. Dále zahrnuje práci zájmových útvarů, kterou může školní družina nabízet nejen svým žákům, ale i ostatním zájemcům.

Příležitostná činnost výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost, která není zahrnuta do standardní týdenní skladby činností. Jedná se např. o slavnosti, besídky, vystoupení, sportovní dny apod. Základem účastníků jsou přihlášení žáci ŠD, ale mohou se zúčastnit i rodinní příslušníci či další zájemci.

Spontánní aktivity zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní hry v rámci ranního pobytu žáků nebo v tzv. koncové družině, kdy jsou slučována oddělení. Tyto aktivity jsou zahrnuty do denního režimu oddělení a mohou se jich účastnit i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do družiny.

Odpočinkové činnosti obsahují nejen klidové činnosti (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě), ale i aktivní odpočinek (rekreační činnosti), který kompenzuje jednostrannou zátěž během školního vyučování – např. závodivé hry během pobytu venku nebo v tělocvičně.

Příprava na vyučování zahrnuje didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování. Pokud se po dohodě s rodiči a třídními učiteli někteří žáci ve ŠD věnují práci na DÚ, je to možné pouze v době vrcholící výkonové křivky (nikoli bezprostředně po obědě nebo po náročnější tělovýchovné aktivitě apod.). Vychovatelky vypracovaný úkol neopravují, pouze vyzvou k vyhledání chyby, opravení, zdůvodnění.

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje formou pravidelné denní docházky, pravidelné docházky nebo nepravidelné a příležitostné docházky.
Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navazuje kladné emoce. Strategií pedagogické práce je respektování požadavků pedagogicky volného času.

Obsah vzdělávání

Člověk a jeho svět

1. Místo, kde žijeme

Poznáváme nejbližší okolí, naši obec, určujeme významné objekty. Chodíme na vycházky do okolí školy, povídáme si o bezpečné cestě do školy a zpět, sledujeme dopravní značky a značení. Tuto tematiku si osvojujeme a procvičujeme využitím her a soutěží při dopravní výchově (1,2,3,4*).

Seznamujeme se se způsobem života v rodině, ve škole, družině. Procházíme školou a pátráme, jaké další učebny a místa naše škola skýtá. Zamýšlíme se nad tím, co bychom rádi změnili, co se nám naopak líbí. Zdobíme školní družinu, chodbu (1,2,3).

Ukazujeme si fotografie svých nejbližších, vyprávíme si o životě v naší obci i celé naší společnosti. Porovnáváme rozdíly způsobu života „u nás“ a jinde (1,4).

Využíváme internetu k hledání informací, obrázků a mapek z našeho okolí, naší vlasti i jiných zemí a kultur. Vyprávíme si o historii našeho kraje, dodržujeme zvyky, které se již opakují mnoho generací. Pořádáme oslavy a besídky např. vánoční besídka, masopustní karneval, velikonoční zvyky, vítání jara, atd. (1,3,5,6).

Vyrábíme vánoční přání a dárečky pro naše nejbližší (5,6).
Zpíváme si lidové písně, písničky k táboráku i celosvětové hity (1,3,6).

2. Lidé kolem nás

Osvojujeme si základy slušného chování a jednání mezi lidmi. Budujeme a posilujeme vzájemnou úctu a toleranci, hodnotíme a chválíme naše chování v celoročních soutěžích (2,3,4,5).

Procvičujeme prakticky pravidla slušného chování, stolování v jídelně, udržování pořádku, divadelně ztvárňujeme určité situace. Rozvíjíme hrami své vyjadřovací schopnosti, slovní i mimoslovní komunikaci. Vyprávíme si pohádky a příběhy ze života. Dramatizujeme jednoduché pohádky, hrajeme divadlo. Cvičíme si jazyk pomocí jazykolamů (3,4).

Podporujeme schopnost naslouchat a být tolerantní k odlišným názorům ke skupině. Udržujeme kladné vztahy ke spolužákům, snažíme se o pozitivní klima mezi žáky a p. vychovatelkami. Chválíme a odměňujeme ty nejlepší kamarády a kamarádky. Hrajeme hry, které slouží ke stmelení kolektivu a poznávání jeden druhého. Malujeme naše spolužáky – vytváříme různé obrazce a tvary, např. strom, vlak, atd., využíváme také otisků našich dlaní (2,4,5).

Vyzdvihujeme oslavence, přejeme jim všechno nejlepší, gratulujeme. Připravujeme se na oslavy svátku našich maminek – Den matek, povídáme si, čím maminku nejvíce potěšíme. Vyrábíme dárky a přáníčka, zpíváme vhodné písničky, recitujeme básničky. Pomáháme s přípravou zápisu budoucích prvňáčků – vyrábíme motivační dárečky. Vytváříme vánoční překvapení pro naše sousedy – seniory z penzionu. Propojujeme spolupráci žáků s rodiči a vychovatelkami – společné vánoční dílničky, rukodělné kroužky. Připomínáme si Den

učitelů – povídáme si o tomto povolání, jež je zároveň posláním. Slavíme náš svátek Den dětí – soutěžíme a završujeme celoroční soutěže, oslavujeme s našimi nejbližšími (1,3,4,5,6).

3. Lidé a čas

Budujeme správný režim dne, snažíme se ho dodržovat. Seznamujeme se s křivkou výkonnosti člověka, podle níž zařazujeme činnosti. Rozlišujeme povinnosti a zábavu, vytváříme pravidelné návyky (1,6).

Společně plánujeme činnosti ŠD, navrhujeme akce a soutěže. Vyprávíme si o tom, jak jsme strávili víkend, prázdniny, porovnáváme možné využití volného času. Nabídkou her a zajímavých činností motivujeme ke správnému a účelnému využití volného času. Kreslíme a malujeme, co nás nejvíc baví, čemu věnujeme nejvíce času (1,3,4,6).

Besedujeme o naší historii a časovém toku dějin – využíváme prvků celoročních soutěží. Pátráme, jak se žilo dříve a jak se žije dnes. Srovnáváme výhody a nevýhody dnešních moderních vymožeností (1,3,5).

Pozorujeme změny v naší obci – chodíme na vycházky, sledujeme pohlednice, obrázky a fotografie. Vyprávíme si o tom, jak vypadala naše škola a družina dříve, co se změnilo a co bychom ještě rádi změnili, vylepšili. Seznamujeme se s moderními vymoženostmi – počítač, internet, hledáme nové informace a zajímavosti (1,2,3).

Zabýváme se měřením času, hodinami, které jsou naším pomocníkem při orientaci v čase – určujeme správný čas. Besedujeme o nebezpečí spěchu při špatném odhadu či měření času, který často přinese nebezpečné situace a možná zranění. Soutěžíme ve správném odhadu času pomocí her (1,4).

Zpíváme lidové písničky, tančíme tanečky, zkoušíme zhotovit některé řemeslné výrobky – proutěné košíky, kraslice, atd. (5,6).

4. Rozmanitost přírody

Sledujeme přírodu kolem nás, rozmanitosti živé i neživé přírody. Hledáme v knihách a encyklopediích, správně určujeme přírodniny. Pozorujeme změny, které v přírodě probíhají. Díky pokusům se sami přesvědčujeme, jak rostliny rostou a co k životu potřebují (např. hrách, obilí) (1,2,5).

Využíváme listy a plody stromů ke koláží a jiným výtvarným technikám. Malujeme kameny a z plodů vytváříme zvířátka, náramky a jiné ozdobné předměty. Výtvarně ztvárňujeme změny během střídajících se ročních období (5,6).

Sledujeme ptactvo a určujeme, které druhy jsou tažné, a o které se budeme moci v zimě postarat. Umisťujeme ptačí budku, nosíme krmivo a staráme se o naše malé opeřence. Na vycházkách pozorujeme čapí hnízdo, dobu příletu čápů a naslouchámе zvukům přírody (1,3,5,6).

Pečujeme o pokojové rostliny, dbáme na pravidelnou zálivku. Pozorujeme, jaké květiny nám vykvétají na naší družinové zahrádce, plejeme a pravidelně zaléváme. Zahradu udržujeme hrabáním listí, sběrem větviček a jiným drobným úklidem (4,5,6).

Chráníme své životní prostředí, povídáme si o našich možnostech, jak k ochraně přispět – např. správné třídění odpadu, udržování pořádku a rovnováhy v přírodě, šetrné zacházení s papírem atd. (1,2,3,5).

Využíváme her a soutěží s přírodní tematikou, prvků celoročních soutěží (2,3,6).

5. Člověk a jeho zdraví

Postupně poznáváme sami sebe, vážíme si zdraví svého i těch ostatních a uvědomujeme si odpovědnost za něj. Čteme a prohlížíme si obrázky v encyklopediích a knihách, které nám pomáhají přiblížit stavbu těla člověka. Využíváme názorných ukázek – např. obrys těla malujeme na arch papíru a dokreslujeme důležité lidské orgány. Měříme se a údaje průběžně porovnáváme (1,3,4).

Povídáme si o ochraně zdraví, nemocech a prevenci chorob a úrazů. Procvičujeme formou her správné chování na ulicích, abychom se vyhnuli úrazům – např. hra Na semafor. Pečujeme o osobní hygienu, předcházíme zbytečným nemocem, pravidelně se otužujeme pobytem na čerstvém vzduchu. Zařazujeme pohybové a tělovýchovné aktivity, získáváme zásobu nových her a činností, kterých můžeme využít i mimo ŠD s kamarády či rodiči (5,6).

Prakticky se seznamujeme se základy zdravovědy, jednoduchého ošetření a první pomoci. Poznáváme nebezpečné a jedovaté rostliny. Nabytých vědomostí využíváme v soutěžích, hrách a kvízech. Upozorňujeme na důležitost bezpečnosti při všech činnostech (1,2).

Učíme se telefonovat – oznámíme úraz, přivoláme pomoc, známe důležitá telefonní čísla (2,3,4,5).

Společně připravujeme sportovně – zábavné odpoledne pro děti i rodiče (4,5,6).

---

*Rozvíjené klíčové kompetence
Čísla 1-6 označují, které kompetence jsou danou aktivitou především rozvíjeny nebo posilovány – tedy jakých sdružených cílů chceme danou činností dosahovat (obsah kompetencí jsme vymezili v předchozím textu) :

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence občanské, činnostní
6. Klíčové kompetence k naplnění volného času

Příležitostné akce ŠD:

- Sportovní soutěže družstev /září – říjen/
- Drakiáda /říjen – listopad/
- Vánoční besídka /prosinec/
- Dětský karneval /únor/
- Bystrá hlavička /březen/
- Dopravní soutěž /duben/
- Dětský den – sportovně zábavní odpoledne /červen/

Celoroční plány ŠD:

I. oddělení: Máme rádi zvířata
II. oddělení: Velké vlakové dobrodružství
III. oddělení: Vesmírné dobrodružství s Malým princem
Celoroční plány jsou se školním vzdělávacím programem provázány, podporují a navozují motivační zaměření školního roku a jsou k nahlédnutí v jednotlivých odděleních ŠD.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Školní družina seznamuje účastníky s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví a bezpečnost, což je součástí výchovy ke zdravému životnímu stylu, chápanému jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody.

Připravuje vhodnou strukturu činností a skladbu zaměstnání, při níž dbá na věkovou přiměřenost a motivující hodnocení všech účastníků. Poskytuje žákům zdravé a bezpečné prostředí a zároveň chrání před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy. Umožňuje spoluúčast účastníků na plánování činností, včasně informuje žáky i jejich zákonné zástupce o činnostech ve školském zařízení.

Pro činnost ŠD platí stejná ustanovení o BOZP jako ve školním řádu, dále se řídí pravidly vnitřního řádu ŠD, která stanovuje ředitel školy. Pokud družina pro svoji činnost využívá odborné učebny, řídí se příslušnými řády odborných učeben. Žáci jsou rovněž povinni dodržovat pravidla bezpečného chování při vycházkách mimo školu, pobytu na zahradě či v tělocvičně. Dodržují při tom přesně pokyny vychovatelek. Ředidel stanovuje nejvyšší počet účastníků na 1 pedagogického pracovníka s ohledem na druh vykonávané činnosti, zejména s ohledem na jejich bezpečnost takto: a) při běžné činnosti v místnostech ŠD, ZŠ, vycházkách, pobytu na zahradě, hřišti či tělocvičně max. 30 účastníků, b) při organizačně či dopravně náročných nebo výjimečných akcích projedná vedoucí vychovatelka s ředitelem školy předem organizační zajištění akce včetně počtu doprovázejících osob.

Žáci jsou povinni okamžitě vychovatelce hlásit jakékoli poranění nebo nevolnost. Případné úrazy jsou evidovány v elektronické knize úrazů. Účastníci přihlášení do družiny jsou poučeni o bezpečnosti, seznámeni s vnitřním řádem ŠD a řádem školy. Záznam o poučení je uveden v Přehledech výchovně vzdělávací práce jednotlivých oddělení. Prostory a vybavení družiny odpovídá platným normám bezpečnosti práce a ochrany zdraví dětí a jsou pravidelně kontrolovány.

V případě, že žák soustavně narušuje vnitřní řád školní družiny nebo její činnost, může být rozhodnutím ředitele školy z družiny vyloučen. Ředitel školy může rozhodnout o vyloučení žáka ze školní družiny, pokud tento žák soustavně nebo nějakým významným projevem porušil kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních nebo z jiných zvláště závažných důvodů. Jestliže se žák dopustí zvláště hrubých opakovaných slovních a úmyslných fyzických útoků vůči zaměstnancům školského zařízení nebo vůči ostatním žákům, oznámí ředitel školského zařízení tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí a státnímu zastupitelství.

Popis ekonomických podmínek

Viz vnitřní řád školní družiny – příloha č. 1 (str. 12)

Podmínky přijímání uchazečů

Viz vnitřní řád školní družiny – příloha č. 1 (str. 12)

Délka a časový plán vzdělávání:

Školní vzdělávací program ŠD je pro pravidelnou formu zájmového vzdělávání sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu (5 let) – tedy pro žáky prvního stupně ZŠ. Vychovatelky si z něho vybírají jednotlivé činnosti dle věku žáků v oddělení a mají tak možnost kreativně reagovat na možné změny podmínek, propojovat či přesouvat činnosti během celé docházky žáků do družiny.

Nabídka příležitostných akcí a celoročních her je vytvořena na dobu jednoho roku a poté je obměňována a doplňována (viz str. 8). Celoroční hry jsou se vzdělávacím programem provázány, podporují a navozují motivační zaměření školního roku. Dále vychovatelky zpracovávají měsíční plány, kde činnosti třídí dle jednotlivých výchovně vzdělávacích složek.

Činnost ŠD probíhá denně ve dnech školního vyučování, během prázdnin může být při nedostatečném počtu přihlášených žáků přerušena.

Časový plán ŠD:

ranní ŠD 6:00–7:40
odpolední ŠD 11:40–16:00
V případě dělených vyučovacích hodin zajišťuje ŠD provoz i v těchto hodinách (8:00–8:45), během příp. volných hodin před odpoledním vyučováním umožňuje docházku žákům 4.–5. tř. (11:40–12:35), denně (7:40–8:00) zajišťuje v přízemí ZŠ posílení sociálních a komunikativních kompetencí nejmladších žáků.

Časový rozvrh ŠD

ranní spontánní a odpočinkové čin.
hygiena, oběd, samoobslužné čin.
odpočinkové a rekreační činnosti
zájmové činnosti
spontánní činnosti
příprava na vyučování
rekreační činnosti
(bližší inf. viz provozní řád ŠD – nástěnka ŠD)

Mezi pravidelnou formu zájmového vzdělávání se řadí rovněž zájmové útvary, které ŠD zřizuje. Naše družina organizuje rukodělný kroužek Šikulky (p.Kloučková) a kroužek Malí kuchtíci (p. Polulich). Plán práce zájmového útvaru je zařazen v příloze č. 2 (viz str.16).

Časový plán
kroužek – Šikulky
St 14:45 – 16:00 (1.– 2. tř.)
kroužek – Malí kuchtíci
St 14:45 – 17:00 (3. - 4. tř.)

Zveřejnění školního vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině je vyvěšen na nástěnce ŠD, dále je k dispozici v kanceláři ředitele školy a na webových stránkách školy.

Rodiče jsou o činnosti ŠD, vytvořeném vzdělávacím programu a vnitřním řádu družiny informováni na schůzce budoucích prvňáčků, dále při zápisu do ŠD, případně na třídních schůzkách.

Evaluační plán

Evaluace znamená zjišťování a vyhodnocování dat charakterizujících pedagogický proces a jeho výsledky. Je důležitou součástí pedagogického ovlivňování volného času žáků ve školní družině. Při evaluaci bereme v úvahu i možná rizika ohrožující činnost družiny. Cennou zpětnou vazbou jsou ohlasy rodičů i názory žáků.

Vnitřní evaluace

- Individuální – každá vychovatelka si průběžně hodnotí vlastní práci a snaží se o sebereflexi činnosti
- Týmová – evaluaci provádí kolektiv vychovatelek, které hodnotí svou vlastní činnost, stanovují společně postup pro další období nebo provádějí úpravy ŠVP
- Vedení školy – výchovnou práci v družině hodnotí vedení školy svými vlastními prostředky (pozorování, hospitace, kontroly)

Vnější evaluace

- Zpětná vazba ze získaných informací od rodičů a žáků
- Hodnocení zřizovatele a České školní inspekce
- Hodnocení veřejnosti dle prezentace výsledků ŠD

Předmět evaluace

- Činnost družiny jako specifického školského zařízení
- Práce jednotlivých oddělení družiny
- Působení činností a vychovatelek na jednotlivé žáky

Hodnotící kritéria

- Způsob motivace
- Vedení činnosti ŠD
- Pestrost činnosti ŠD
- Individuální přístup k žákům
- Dodržování BOZP
- Rozvoj osobnosti žáka
- Spolupráce s rodiči, prezentace na veřejnosti
- Personální stav ŠD, úroveň dalšího vzdělávání vychovatelek
- Zlepšování materiálních podmínek
- Funkčnost závěrečného hodnocení

Metody a časový plán evaluace

- Průběžné denní hodnocení úspěchů a neúspěchů, hledání příčin
- Týdenní hodnocení celoročních her – zpětná vazba od žáků
- Čtvrtletní metodické sdružení vychovatelek, rozbor dokumentace
- Rozhovory s pedagogy na provozních poradách či příležitostně
- Rozhovory s rodiči o činnosti ŠD a jejich dětech (třídní schůzky, Den otevřených dveří, akce s rodiči)
- Prezentace naší práce na webových stránkách školy, v měsíčníku časopisu Střela, školní Ročence
- Soutěže a kvízy – jak si žáci poradí se zadanými úkoly
- Kontrola vedení školy (hospitace, pozorování, kontrola vedení dokumentace ŠD, diskuse na poradách)

Příloha č. 1

Vnitřní řád školní družiny při Základní škole Postřelmov

Školní družina (dále jen ŠD) je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů a dále se řídí vyhláškou MŠMT číslo 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Vnitřní řád školní družiny je součástí organizačního řádu Základní školy Postřelmov, určuje pravidla provozu, stanoví režim školní družiny, je závazný pro pedagogické pracovníky a má informativní funkci pro rodiče.

Činnost školní družiny

1. Družina poskytuje zájmové vzdělávání žákům Základní školy Postřelmov.
2. Družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování a při dostatečném počtu přihlášených žáků i během prázdnin.
3. Na prázdniny mají zákonní zástupci možnost své dítě do ŠD písemně přihlásit, nejpozději však do tří pracovních dnů před začátkem prázdnin. Pokud tak neučiní, žák je považován za nepřihlášeného. Dle počtu přihlášených žáků ředitel školy po projednání se zřizovatelem může činnost ŠD přerušit. Případné přerušení provozu ŠD ředitel zveřejní na vhodném veřejně přístupném místě.
4. Družina může vykonávat činnost pro účastníky, nebo účastníky a jejich zákonné zástupce, i ve dnech pracovního volna.
5. Družina organizuje zájmové vzdělávání především pro účastníky přihlášené k pravidelné denní docházce.
6. Vzdělávací a výchovná činnost družiny se uskutečňuje především pravidelnými, příležitostnými a spontánními činnostmi.
7. Družina umožňuje účastníkům odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.

Účastníci činnosti školní družiny

1. Činnost družiny je určena přednostně pro žáky 1. stupně ZŠ přihlášené k pravidelné denní docházce (nejméně 4 dny v týdnu).
2. K pravidelné denní docházce mohou být přijati i žáci 2. stupně ZŠ, pokud nejsou přijati k pravidelné denní docházce do školního klubu.
3. Příležitostných a spontánních činností vykonávaných družinou se mohou účastnit i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do školní družiny.
4. O přijetí účastníka k pravidelné činnosti družiny rozhoduje ředitel ZŠ na základě písemné přihlášky, jejíž součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny.
5. Při ranním provozu ŠD, v případě dělených vyučovacích hodin, volných hodin před odpoledním vyučováním, pravidelné a nepravidelné docházce jsou žáci evidováni v Docházkovém sešitě. Při pravidelné denní docházce jsou žáci evidováni v Přehledu výchovně vzdělávací práce, docházka do kroužků ŠD je zapsána v Záznamu o práci v zájmovém útvaru.

Organizace činnosti školní družiny

1. Účastníci pravidelné denní docházky do družiny se zařazují do oddělení, které se naplňují nejvýše do počtu 30 účastníků. Přednost při naplňování kapacity ŠD mají žáci nižších ročníků. V oddělení lze individuálně integrovat nejvýše 5 účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami.
2. Po dosažení maximální kapacity jednotlivých oddělení nebude možné přijímat další uchazeče.
3. Ředitel stanovuje touto směrnicí nejvyšší počet účastníků na 1 pedagogického pracovníka s ohledem na druh vykonávané činnosti, zejména s ohledem na jejich bezpečnost takto: a) při běžné činnosti v místnostech ŠD, ZŠ, vycházkách, pobytu na zahradě, hřišti či tělocvičně max. 30 účastníků, b) při organizačně či dopravně náročných nebo výjimečných akcích projedná vedoucí vychovatelka s ředitelem školy předem organizační zajištění akce včetně počtu doprovázejících osob.
4. Provozní doba družiny je od 6:00 hodin do 16:00 hodin.

   Dělí se na dvě části: a) ranní 6:00 hodin – 7:40 hodin,

   b) odpolední 11:40 hodin – 16:00 hodin.

   V případě dělených vyučovacích hodin zajišťuje ŠD provoz i v těchto hod. (8:00–8:45), během případných volných hodin před odpoledním vyučováním umožňuje docházku žákům 4.–5. tř. (11:40–12:35), denně (7:40–8:00) zajišťuje v přízemí školy pro nejmladší žáky posílení sociálních a komunikativních kompetencí.
5. Do ŠD přicházejí žáci po skončení poslední vyučovací hodiny pod vedením učitelek.
6. Činnost ŠD probíhá v učebnách školní družiny, na přilehlém venkovním prostoru, v odborných učebnách ZŠ a v místní tělocvičně.
7. Ranní provoz ŠD se uskutečňuje v I. a II. odd. (přízemí ZŠ). Odpolední provoz pro III. odd. probíhá v učebně ŠD (I. patro ZŠ). Od 14:45 hod. je III. odd. spojeno s I. a II. odd. v přízemí školy. Od 15:00 jsou odd. sloučena do koncové družiny v přízemí dle rozvrhu vychovatelek.
8. Pokud si zákonný zástupce své dítě do 16:00 hodin nevyzvedne, vychovatelka s ním počká ve ŠD a pokusí se kontaktovat zákonného zástupce žáka nebo jím pověřenou osobu. Pokud se jí to nepodaří ani do 17:00 hodin, kontaktuje vedení školy, jež ve spolupráci se zřizovatelem dohodnou další postup k zajištění neodkladné péče o dítě dle§ 15 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. Vychovatelka nemá právo ani povinnost brát žáka s sebou domů.
9. Zákonní zástupci ani další návštěvníci nevstupují do učeben ŠD v obuvi.
10. Příchod žáků do ranní ŠD je povolen předním vchodem, a to i v doprovodu zákonného zástupce. Při vyzvedávání žáků ŠD vchází zákonný zástupce do budovy předním vchodem a může doprovázet děti do šaten. Odchod žáků i zákonných zástupců je povolen zadním vchodem.
11. Pitný režim je zajištěn nápojovým automatem a v době oběda ve školní jídelně.

Chování žáka

1. Činnost školní družiny probíhá v areálu školy (a v tělocvičně) a pod její záštitou, proto jsou členové družiny povinni dodržovat rovněž všechna ustanovení školního řádu, včetně dodržování všech pravidel o BOZP. Pokud pro svou činnost využívá družina tělocvičnu

nebo odborné učebny, řídí se příslušnými řády pro tyto učebny. Žáci přihlášení do ŠD jsou poučeni o BOZP a záznam o poučení je uveden v Přehledu výchovně vzdělávací práce.

2. Žákovi je zakázáno ničit materiální vybavení, které je vesměs inventářem školy. Úmyslné poškození jemu svěřených pomůcek je řešeno se zákonným zástupcem žáka.
3. Žáci nenosí do družiny cenné předměty, větší množství peněz a nebezpečné předměty.
4. Žák bez vědomí vychovatelky neopouští oddělení ŠD.
5. Doba pobytu žáka ve ŠD se řídí údaji uvedenými na zápisním lístku.
6. Žák se řídí ve ŠD pokyny vychovatelek, školním řádem a vnitřním řádem školní družiny.
7. Pokud žák narušuje soustavně školní řád a činnost školní družiny, porušuje kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních, může být rozhodnutím ředitele školy na doporučení vychovatelky z družiny vyloučen. O vyloučení žáka musí být vždy předem informováni jeho zákonní zástupci.
8. Pokud zákonní zástupci (nebo osoba uvedená na zápisním lístku) opakovaně bez vážného důvodu vyzvedávají žáka až po ukončení provozní doby ŠD (po 16:00), může ředitel školy na doporučení vychovatelky žáka ze školní družiny vyloučit. O vyloučení žáka musí být vždy předem informováni jeho zákonní zástupci.
9. O vyloučení žáka ze ŠD rozhoduje ředitel školy, a to na základě doporučení vychovatelky, jestliže žák soustavně nebo jiným výrazným projevem narušuje kázeň a pořádek, nebo ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních žáků. Jestliže se žák dopustí zvláště hrubých opakovaných slovních a úmyslných fyzických útoků vůči zaměstnancům školského zařízení nebo vůči ostatním žákům, oznámí ředitel školského zařízení tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí a státnímu zastupitelství.
10. Žák může být vyloučen i v důsledku neplacení příspěvků.

Podmínky úplaty

1. Úplata za zájmové vzdělávání ve školních družinách se řídí podle § 123 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
2. Výše úplaty v ŠD je stanovena na 100 Kč za měsíc. Vybírání příspěvků za pobyt ve školní družině probíhá pololetně. 1.platba za období od září do ledna se uskuteční v termínu od 21.9. do 25.9., 2.platba za období od února do června v termínu od 22.2. do 26.2. Příspěvky se vybírají bezhotovostně na účet školy.
3. Pokud se žák přihlásí k zájmovému vzdělávání v průběhu školního roku nebo svoji činnost v jeho průběhu předčasně ukončí, bude úplata vybírána / navrácena v následujícím pololetí.
4. Dle ustanovení § 11 odst. 3 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy výši úplaty snížit nebo od úplaty osvobodit, jestliže:

   a) účastník nebo jeho zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi podle zákona o pomoci v hmotné nouzi,

   b) účastníkovi nebo jeho zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách,

   c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a tuto skutečnost prokáže řediteli školy,

d) má účastník družiny nárok na přídavek na dítě podle zákona o státní sociální podpoře, a to dle § 11 odst. 4 vyhlášky č. 74/2005 Sb.

Ustanovení společná a závěrečná

1. Ve školní družině je jmenována vedoucí vychovatelka, která zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, vybírání poplatků, předávání informací rodičům a vyřizování námětů a stížností.
2. Způsob evidence žáků – přihlašování a odhlašování ze ŠD je prováděno na základě písemné žádosti zákonného zástupce žáka (zápisní lístky, odhlašovací lístky).
3. Zákonný zástupce přihlášeného žáka sdělí písemně vychovatelce rozsah docházky a způsob odchodu žáka z družiny.
4. Předem známou nepřítomnost žáka v družině opět oznámí písemně vychovatelce zákonný zástupce žáka. Na základě telefonické omluvy zákonného zástupce nebude žák ze ŠD uvolněn.

Dokumentace

Ve školní družině se vede tato dokumentace:

a) zápisní lístky pro žáky, kteří jsou přihlášení k pravidelné docházce,
b) docházkový sešit,
c) přehled výchovně vzdělávací práce jednotlivých oddělení,
d) celoroční hra a měsíční plán práce jednotlivých oddělení,
e) školní vzdělávací program pro školní družinu.

Vnitřní řád školní družiny nabývá účinnosti dnem 1. 9. 2026

……
Mgr. Michal Malík, ředitel ZŠ Postřelmov

Příloha č. 2

Plán práce zájmového útvaru – *Šikulky*

1. Výchovně vzdělávací cíle

- naučit základním znalostem a řemeslným dovednostem v oboru
- dát možnost k rozvoji citu pro materiál, možné recyklace materiálu
- umožnit rozvoj tvořivosti, představivosti, fantazie
- podpořit kladný vztah k výtvarnému umění

2. Obsah činnosti

- kresba – tužka, pastely, pastelky, voskovky, tuš, uhel
- malba – tempera, vodové a anilinové barvy,akvarel
- jednoduchá grafika – frotáž, monotyp
- práce s papírem – stříhání, lepení, jednoduché konstrukce, origami
- prostorové vytváření – práce s KERA hmotou, těstem, přírodninami, dřevem, papírem, plasty

3. Očekávané výstupy

- žák zvládne základní výtvarné a pracovní techniky, umí správně použít nástroje k nim potřebné
- žák bude umět základní techniky malby, práci se štětci, míchání barev
- žák zvládne práci se základními pomůckami (nůžky, špejle, lepidlo) a bude schopen je použít při konstrukci jednoduchého výrobku
- žák se naučí základním postupům při modelování z hmoty, těsta
- žák se naučí základním postupům skládání origami

4. Metody práce

- klasické (vysvětlování, předvádění a pozorování, práce s obrazem, instruktáž, napodobování)
- aktivizující (řešení problému, rozhovor, výtvarný experiment, hra)

5. Klíčové kompetence

- žák získá kompetence k řešení problémů, komunikativní, pracovní
- umí samostatně a tvořivě přemýšlet a pracovat
- naučí se základům výtvarné tvorby a umí získaných poznatků a dovedností tvořivě využít
- dokáže si zorganizovat pracovní prostor a postup práce, práci dokončí
- dokáže spolupracovat s ostatními a respektovat jejich prostor
- získá pozitivní vztah k umění a řemeslu

Vypracovala: Eva Kloučková, vedoucí zájmového útvaru

Příloha č. 2

Plán práce zájmového útvaru – *Malí kuchtíci*

1. Výchovně vzdělávací cíle

- vést k poznání základních principů vaření a bezpečnosti v kuchyni
- rozvíjet jemnou motoriku a schopnosti pracovat s kuchyňskými pomůckami
- seznámit s různými druhy surovin a jejich přípravou
- podpořit tvořivost prostřednictvím přípravy různých jídel a pokrmů
- vést ke zdravému vztahu k jídlu a kuchyni

2. Obsah činnosti

- seznámení s kuchyňskými nástroji (nože, mísy, škrabky,vařečky) a surovinami
- příprava jednoduchých pokrmů podle ročního období (inspirováno knížkou „Receptíky pro kuchtíky“)
- základní práce s recepty – čtení, pochopení a následná realizace
- seznámení se s různými kuchyňskými technikami: krájení, míchání, pečení, zdobení

3. Očekávané výstupy

- schopnost bezpečně a samostatně používat základní kuchyňské pomůcky
- naučit se připravovat jednoduché pokrmy podle receptů a postupovat podle pokynů
- rozvíjet kreativitu při zdobení a podávání jídel
- znalost základních hygienických pravidel a bezpečnostních opatření v kuchyni

4. Metody práce

- praktická činnost v kuchyňském prostředí pod vedením paní vychovatelky
- práce ve skupinách i individuálně podle složitosti receptu
- vedení paní vychovatelkou, která přímo předvede všechny kroky a následně děti samostatně pracují

5. Klíčové kompetence

- učí se praktickým dovednostem v oblasti vaření, rozvíjejí jemnou motoriku a získávají schopnosti číst a následovat jednoduché recepty
- osvojí si schopnost přizpůsobovat se nečekaným situacím v kuchyni, jako je nedostatek surovin nebo malý časový prostor
- práce v týmech, kde se učí spolupracovat a rozdělovat si role, podpora vzájemné komunikace a pomoci
- možnost kreativně trávit čas a osvojit si dovednosti, které mohou uplatnit i mimo kroužek

Vypracovala: Oksana Polulich, vedoucí zájmového útvaru

Obsah

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ... 1
Charakteristika, umístění, vybavení ŠD ... 2
Personální podmínky ... 2
Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ... 3
Konkrétní cíle vzdělávání ... 3
Klíčové kompetence – integrované vzdělávací cíle ... 4
Výchovně vzdělávací činnosti, formy vzdělávání ... 5
Obsah vzdělávání ... 6
Člověk a jeho svět ... 6
1. Místo, kde žijeme ... 6
2. Lidé kolem nás ... 6
3. Lidé a čas ... 7
4. Rozmanitost přírody ... 7
5. Člověk a jeho zdraví ... 8
Příležitostné akce ŠD ... 8
Celoroční plány ŠD ... 8
Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví ... 9
Popis ekonomických podmínek ... 9
Podmínky přijímání uchazečů ... 9
Délka a časový plán vzdělávání ... 10
Zveřejnění školního vzdělávacího programu ... 10
Evaluační plán ... 11
Příloha č. 1 – Vnitřní řád školní družiny při Základní škole Postřelmov ... 12
Příloha č. 2 – Plán práce zájmového útvaru – Šikulky ... 16
Příloha č. 3 – Plán práce zájmového útvaru – Malí kuchtíci ... 17
Obsah ... 18